

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

Forebyggende plan Psykososialt miljø

Presterød skole

Innhold

1. Nye elever ved skolen	3
2. Hjem-skole-samarbeid	5
3. Sosiale ferdigheter	7
4. Inkluderende praksis og fellesskapende undervisning	9
5. Motivasjon og lærelyst	11
6. Forebygging av krenkelser	13

1. Nye elever ved skolen

Overgangen fra barnehage til skole er en stor hendelse i livet. Det er viktig at elevene får et trygt og godt grunnlag å bygge videre på i skoleløpet. Den første tiden kan være avgjørende for barnets, trivsel, læring og utvikling i det videre skoleløpet. Foreldrene er en viktig ressurs, de må derfor involveres før skolestart.

Det er også viktig å etablere god emosjonell trygghet hos elever som starter i løpet av et skoleår. Skolen vil derfor ha en egen rutine for slike situasjoner.

Kjennetegn på god praksis	Aktiviteter	Tid	Ansvar
Informasjon Foresatte har god informasjon om skolen og SFO sine rutiner før skolestart. Kontaktlærer tar kontakt med har kontakt med nye elever før oppstart.	• Brosjyre/katalog med viktig og relevant informasjon. • Alle nye 1.klassinger får brev fra kontaktlærere i løpet av sommerferien.	Før skolestart	Skolens ledelse Kontaktlærere 1. trinn, kontaktlærer aktuell klasse ved oppstart i løpet av året.
Trygghet Elevene er trygge og opplever trivsel i læring og lek.	• Gjennom kontakt før oppstart skape trygghet og positive forventninger til å komme på skolen for barn og foreldre. • Vi fremstår som imøtekommende og trygge voksne ved å være oppmerksomme og vise interesse for hver enkelt elev. • Vi er imøtekommende og åpne for innspill fra eleven selv, og foresatt ved oppstart. • Bli kjent aktiviteter og leker. •	Ved oppstart nytt skoleår - SFO og skole. Ved oppstart i løpet av skoleåret.	Ledelsen, kontaktlærer og øvrige lærere og ansatte.
Besøksdager Det er kontakt mellom barnehagene og skolen før skolestart.	• Barnehagen besøker skolen/SFO i løpet av året før skolestart. • Skolen besøker barnehagen, om mulig kontaktlærer og en liten gruppe elever (gjørne faddere) • Skolen og barnehagen jobber med felles grenseobjekter.	Gjennom året	Ledelsen, SFO-leder

Elever som kommer midt i skoleåret Tilbud om besøksdag for å treffe kontaktlærer og klassen/en gruppe medelever.	• Får utdelt skolekatalogen med bilder av alle elevene ved skolen og annen relevant informasjon. • Blir vist rundt på skolen og i klasserommet. • Får tildelt plass i klasserommet, navnet plass i garderoben. • «Bli-kjent-leker/aktiviteter» prioriteres.	Før og ved oppstart	Ledelsen og kontaktlærer
Flerkulturelle elever Kontaktlærer er orientert om elevens bakgrunn og språkferdighet.	• Om mulig sende ut et informasjonsskriv på morsmål. • Lære seg «hei» eller andre enkle fraser på vedkommende sitt morsmål. • Sørge for å ha relevant informasjon om familiens/landets kultur.	Før oppstart	Ledelsen og kontaktlærer
SFO Foresatte er informert om oppstart SFO før skolestart	• Baseleder for aktuell base blir presentert til barn og foreldre når de kommer, gjerne på besøk i forkant. • Det organiseres klassegrupper for 1.trinn og grupper på tvers for 2, 3 og 4 trinn i perioden før skolestart. • Bli kjent aktiviteter og lek.	Før og ved oppstart	SFO-leder

2. Hjem-skole-samarbeid

God dialog mellom foreldre og skolen bidrar til støtte til hver enkelt elev, skaper et godt miljø i klassen og på skolen generelt. Foreldrenes engasjement i elevenes skolehverdag er svært viktig for elevens læring og trivsel.

Et godt samarbeid mellom hjem og skole må være basert på tillit. Det må være takhøyde for foreldre å si fra til kontaktlærer om eleven ikke har det godt på skolen, og motsatt om skolen har ting vi ønsker å drøfte med foreldrene. På den måten kan man oppklare saker og løse utfordringene til beste for eleven.

Kjennetegn på god praksis	Aktiviteter	Tid	Ansvar
Relasjoner Vi har gode relasjoner til foreldrene, gjensidig respekt og åpenhet.	• Positiv og anerkjennende dialog, skolen, elever og foresatte. • Utveksling av god praktisk informasjon • Samarbeidet preges av forutsigbarhet gjennom avklarte forventninger og gjensidig respekt. • Klargjøre forventninger til samarbeidet • Arbeid med felles forståelse og forventning til relasjonsbygging. Tema i klassen og på foreldremøter	Fra skolestart og videre gjennom året	Ledelsen og kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Skole og hjem samarbeider godt om elevenes faglige og sosiale utvikling.	• Elev- og utviklingssamtaler, fokus på relasjon, trivsel og trygghet. • Vi har lav terskel for å ta kontakt begge veier. • Ved behov tilby/tilby bistand til veiledning, faglige/sosiale utfordringer. • Positive tilbakemeldinger til foresatte individuelt og som gruppe, samtidig som vi er tydelige på skolens forventninger.	To ganger i året, oftere ved behov. For øvrig samarbeid etter behov gjennom året.	Kontaktlærer Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.

	• Signalisere lyst, tid og interesse for å snakke med foresatte, skape trygghet på at de kan ta kontakt ved behov. • Gi rom for engasjement fra foresatte i arbeidet med å bygge relasjoner mellom foreldre og skole.	Kort tid etter skolestart, i forkant av foreldremøter.	Ledelsen og kontaktlærer
Hyppig samarbeid ved behov for en utvidet kontakt	• Gjøre avtaler med foreldrene om intervall for tilbakemelding. Det bør være positive beskjeder så vel som konstruktiv kritikk. • Tett samarbeid mellom de ansatte som samarbeider til elevens beste. • Samarbeidsarena avklares.		Kontaktlærer Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.

3. Sosiale ferdigheter

Empati handler om evnen til å sette seg inn i andres perspektiver, tanker og følelser. Dette er en evne som er viktig både for elevenes sosiale og faglige læring. Empati er i tillegg sentralt for å kunne etablere vennskap og nære relasjoner til andre, og kan også fungere som en motvekt mot for eksempel mobbing og andre krenkelser.

Samarbeide innebærer å jobbe sammen med andre for å oppnå en felles forståelse eller et felles mål. Å dele, hjelpe andre og være gjensidig avhengig av hverandre er sentralt i samarbeid.

Selvhevdelse omfatter bl.a. å kunne be andre om hjelp, uttrykke egne meninger og å reagere adekvat på andres handlinger. Et kontinuerlig arbeid med å etablere trygge læringsmiljø er en forutsetning for at elevene skal utvikle mot og trygghet til å ytre egne meninger både faglig og sosialt.

Selvkontroll handler bl.a. om å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. La elevene bli kjent med og forstå egne og andres følelser.

Ansvarlighet dreier seg bl.a. om evnen til å kommunisere og utføre oppgaver. Det handler også om å vise respekt for eget og andres arbeid og eiendeler, og oppføre seg ansvarlig og prososialt overfor andre.

Kjennetegn på god praksis	Aktiviteter	Tid	Ansvar
Empati Å kunne sette seg inn i andres perspektiver, tanker og følelser.	• Vennskapsuke • Relasjonsarbeid, elev-elev, elev-voksen • Trivselsfremmende aktiviteter for klassen/trinnet • Lekegrupper • Faste møter mellom faddere og fadderbarn • SFO har stort fokus på læring av sosiale ferdigheter gjennom frilek.	Skolestart Gjennom hele skoleåret	Ledelsen og kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Samarbeide Å kunne jobbe sammen med andre for å oppnå en felles forståelse eller et felles mål.	• Vennskapsuke • Trivselsfremmende aktiviteter for klassen/trinnet • Faste møter mellom faddere og fadderbarn • Samarbeidsoppgaver i lek og annen aktivitet • Praktisk organisering i klasserommet som gir rom for samarbeid	Skolestart Gjennom hele skoleåret	Ledelsen og kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.

	• Tilrettelegge for elevmedvirkning og erfaringer i å være læringspartner for medelev. • I SFO blir det lagt til rette for rollelek, spill og andre aktiviteter hvor selvkontroll er et viktig element. Vi trener også på å sitte ved matbordet sammen.		
Selvhevdelse Å kunne be andre om hjelp, uttrykke egne meninger og å reagere adekvat på andres handlinger.	• Vennskapsuke • Organisert lek og aktivitet med voksenstøtte • Relasjonsarbeid, elev-elev, elev-voksen • Varierte arbeidsmetoder og arenaer • Tilrettelegge for diskusjon, kunne hevde egne meninger og fremlegg av eget arbeid. • Gi rom for refleksjon over egen og andres handlinger	Skolestart Gjennom skoleåret	Kontaktlærer Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Selvkontroll Å kunne tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre.	• Vennskapsuke • Relasjonsarbeid, elev-elev, elev-voksen • Gi rom for refleksjon over egen og andres handlinger • Tilrettelegge for diskusjon, kunne hevde egne meninger og fremlegg av eget arbeid.	Skolestart Gjennom skoleåret	Ledelsen og kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Ansvarlighet Evne til å kommunisere og utføre oppgaver. Vise respekt for eget og andres arbeid og eiendeler, og oppføre seg ansvarlig og prososialt overfor andre	• Elever og lærere på trinnet utarbeider trinn- og klasseregler • Systematisk arbeid med SMART, lagbygging og sosial ferdighetstrening • SFO har helt fra start på høsten fokus på å holde orden på egen garderobeplass, hjelpe til med rydding sammen med voksne og har fokus på kildesortering.	Skolestart Gjennom skoleåret	Kontaktlærere/lærere Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.

4. Inkluderende praksis og fellesskapende undervisning

Å oppleve fellesskap og føle seg inkludert er et grunnleggende behov, og viktig for barn og unges utvikling, læring og trivsel. God klasseledelse og tilpasset opplæring er avgjørende for at elevene skal oppleve trygghet og inkludering, og få støtte i sin faglige og sosiale utvikling. Bevisstgjøring av hvordan negativt språk kan hemme utviklingen av gode relasjoner og gode læringsmiljø, bør være sentralt i støtten til elevenes sosiale læring og utvikling.

Kjennetegn på god praksis	Aktiviteter	Tid	Ansvar
God klasseledelse autoritative voksne. Elevene er trygge, deltakende og aktive i klasserommet.	• Relasjonsskapende aktiviteter, lærer og elev, og elevene imellom. • Lærer er først i klasserommet, forutsigbarhet i dagens plan og aktiviteter. • Lærer forbereder elever på overganger og forventinger til nye situasjoner. • Anerkjennende pedagogikk. • Åpne og rike oppgaver, oppgaver som stimulerer til mestring, motivasjon og utvikling for alle elever. • Lærer praktiserer anerkjennende kommunikasjon, og vektlegger refleksjon, snarere enn reproduksjon av fakta og forventede svar. • Lærer er bevisst på, og praktiserer mestrings- fremfor resultatorientert praksis.	Fra oppstart og gjennom hele skoleåret	Kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Inkludering Klassen er inkluderende i samspill med hverandre	• Oppsatte lekegrupper i avsatte friminutt. • Ulike aktiviteter som sikrer positivt fokus på hver enkelt elev i gruppa • Ikke konkurrerende samarbeidsleker. • SMART-leker.	Gjennom hele skoleåret.	Kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Opplevelse av nytte av og å se sammenheng i og mellom fag.	• Arbeide for motivasjon og mestring i fag gjennom å benytte variert aktiviteter og oppgaver i alternativ og naturlig læringsarena.	Gjennom hele skoleåret.	Kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.

	• Skape forutsetninger for læring og en dypere forståelse gjennom arbeidsmetoder og temaer som viser naturlige sammenhenger mellom temaer og fag. • Benytte åpne oppgaver som gir mange muligheter for løsning og svar. • Være bevisst på oppgaveformulering, gi rom for refleksjon og samarbeid elever imellom, samt skape forutsetninger for at alle kan bidra ut fra sine forutsetninger.		
--	--	--	--

5. Motivasjon og lærelyst

Det er viktig at vi som skole så langt vi klarer, bidrar til motivasjon for læring og utvikling hos elevene. Motiverte elever trives med skolearbeidet og har dermed gode forutsetninger for læring.

Kjennetegn på god praksis	Aktiviteter	Tid	Ansvar
Vi har elever som gleder seg til å gå på skolen Vi har aktive elever som ser og inkluderer hverandre i lek og læring. Vi har trygge elever som tør å feile. Vi har elever som opplever å få anerkjennelse både sosialt og faglig. Voksne som tar ansvar for relasjonen mellom voksne og barn, og mellom barn og barn. Læringsorientert skolemiljø som virker inspirerende og motiverende	• Vi veileder alle elever – både faglig og sosialt for å bygge robuste barn som tør å feile. • Vi gir alle elever en opplevelse av å være trygg, verdsatt, anerkjent og inkludert gjennom at alle blir sett og hørt. • De voksne viser interesse for elevene ut over det å være skoleelev, interesser, venner, fritidsaktiviteter, gleder og bekymringer. • Læreren legger opp til variert aktivitet og lek både på skolen og i skolens nærmiljø. • Åpne oppgaver som gir rom for refleksjon og ulike løsningsalternativ. • Læreren jobber systematisk med SMART, lagbygging og sosial ferdighetstrening. • Læreren holder oversikt over sosiale relasjoner i elevgruppa og legger til rette for å ivareta og utvikle nye relasjoner og vennskap.	Gjennom hele skoleåret	Kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.

Vi prioriterer tidlig innsats. Eleven forstår det læreren går gjennom og forklarer. Eleven får faglig utfordring i forhold til egen kompetanse og mulighet for videreutvikling. Eleven synes det hen lærer på skolen er viktig, relevant og meningsfullt. Elevene får oppleve variasjon i arbeidsmåter. Lærer har en god relasjon til sine elever, samtidig som hen framstår som leder.	• Læreren gir positive kommentarer og løfter elevene når de får til noe. • Læreren gir elever godt tilpassede oppgaver, kommuniserer tro på at alle elever kan lære og gir konkrete fremovermeldinger. • Elevene får læringsaktiviteter som legger til rette for mestring. • Lærer tydeliggjøre hensikten med aktivitet og læring. • Læreren følger en systematisk plan for oppfølging av elevresultater. • Læreren gir positiv, støttende og konstruktiv tilbakemelding til elevene • Lærer nytter seg av dialog, forklaring og repetisjon og oppsummering av timen. • Læreren har tydelige positive forventninger til elevenes utvikling. Forventningene er høye og realistiske, og læringsaktivitet bærer preg av utfordringer og driv. • Oppgavene/tema som gis har relevans her og nå, men også for videre perspektiv og liv. • Praktiske arbeidsmåter der elevene kan være fysisk aktive eks. rollespill, eksperimenter, prosjektarbeid, gruppearbeid, spill, bruke konkrete, lage modeller. • Læreren ivaretar elevens behov for medbestemmelse, elevene er med i planleggings- og vurderingsprosesser.		Kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Elevene opplever å mestre lekser på egenhånd	• Læreren gir kjent stoff og repetisjonsoppgaver som lekse. • Spesielt tilpassede lekser for elever som har behov.		Kontaktlærer Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.

6. Forebygging av krenkelser

Forebygging av mobbing og krenkelser er viktig for at barn skal få trygghet til å utvikle seg til den beste utgaven av seg selv.

“Omsorgsfull kontroll” er det mest forebyggende tiltaket mot mobbing (Roland, 2018). Det vil si autoritative voksne som skaper gode og trygge relasjoner.

Kjennetegn på god praksis	Aktiviteter	Tid	Ansvar
Klassemiljø- Vi jobber systematisk med et positivt klassemiljø.	- Klasse- og trinnregler - SMART, styrkefokus - Relasjonsbygging elevene mellom, og mellom lærer/assistent- elev - Aktiv fadderordning (4. for 1.trinn) - Plassering i klasserommet - Forsterke og fremheve god adferd - Arbeid med bevisstgjøring av positiv språkbruk	Ved oppstart Gjennom skoleåret	Kontaktlærer Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Proaktivt arbeid- De voksne arbeider proaktivt med elever som har behov for ekstra hjelp og veiledning	- Samarbeid med hjemmet. - Observasjon i friminutt, elevsamtaler - Gjennomføring av digital ikke-anonym undersøkelse 5.-7. trinn.	Gjennom skoleåret	Kontaktlærer. Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter. Ledelsen og kontaktlærer
Sårbare elever- Vi har fokus på elever vi vet kan være sårbare i det sosiale fellesskapet.	- Tett oppfølging i friminutt. - Bevisst arbeid med å bygge relasjoner rundt eleven. - Fokus på elevenes positive egenskaper i klassesituasjoner. - Tettere oppfølging med hjemmet ved behov, kontinuerlig eller periodevis.	Gjennom skoleåret	Alle ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Samarbeid- Vi har godt samarbeid med ulike instanser.	- Vi følger Tidlig innsats-programmet. - Lav terskel for konsultasjon med helse, PPT og barnevern anonymt eller avklart med foresatte.	Gjennom skoleåret	Ledelse og kontaktlærer

Klasseledelse- Vi jobber systematisk med klasseledelse	• Tydelig og god struktur • Forutsigbarhet • Tydelige regler og forventninger • Vi tar barna og henvendelser på alvor • Viser åpenhet og ærlighet • Gir omsorg • Bekrefte og uttrykke forståelse for barns følelser og opplevelser	Gjennom skoleåret	Kontaktlærer. Alle ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Nettvett, nettbruk- Vi jobber systematisk med nettvett og nettbruk	• Bevisst arbeid med holdninger til utestenging og kommentarer i spill fra 1. trinn. • Åpenhet i forhold til ting som skjer på nett • Benytte SMART i arbeid med nettbruk og nettvett • Arbeide kontinuerlig med språkbruk på nett • Bevisstgjøring/samarbeid med foresatte	Gjennom skoleåret	Ledelsen og kontaktlærer Øvrige ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Inkluderende fellesskap- Vi jobber systematisk med inkluderende fellesskap	• Vi hilser og holder opp døra for hverandre • Fokus på samarbeid • Aktivitetsledere (elever) i friminutt • Lekegrupper	Gjennom skoleåret	Alle ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
Språkbruk- Vi jobber systematisk med fokus på språkbruk	• Vi øver på å være hyggelig og imøtekommende mot hverandre gjennom ord, tekst og handling. • Nulltoleranse for krenkelser og stygge kommentarer/ord. Stoppsamtale.	Gjennom skoleåret	Alle ansatte arbeider i tråd med føringer for god praksis og gjeldende aktiviteter.
SFO	• Har jevnlig personalmøter hvor det blir gitt informasjon om barn man skal følge ekstra godt med på, om 9a planer som er gjeldende for barna som er på SFO og samarbeider med involverte instanser. • Viktig at aktiviteter blir planlagt slik at alle barn kan delta og føle mestring.		

Forslag aktiviteter:

Smart oppvekst lekehefte <https://smart.consortia.no/wp-content/uploads/2020/04/Lekhefte.pdf>